

Sovyet Askeri İstihbaratının Türk Ordusuyla ilgili şemaları

Hazırlayan: Dr. Mehmet Perinçek

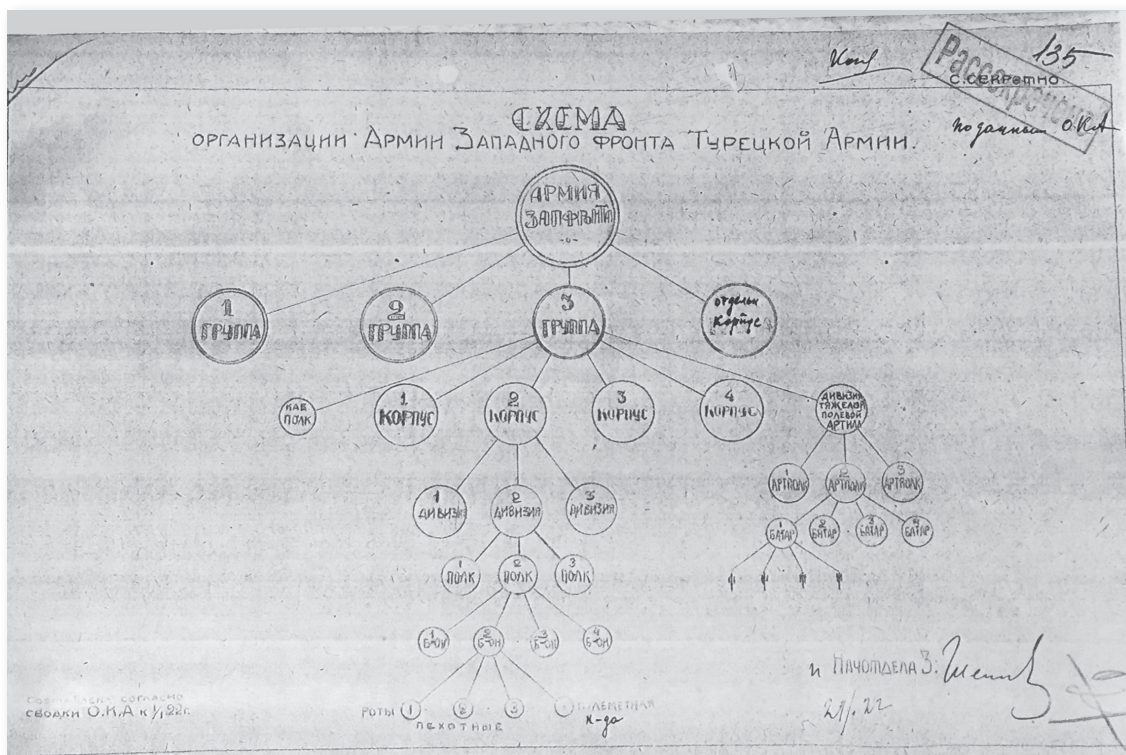
Sovyet Askeri İstihbaratı, İstiklâl Savaşı döneminde Türkiye'deki gelişmeleri yakından takip etmiştir. Hatta Milli Mücadele liderliği, Sovyet devletinin M.V. Frunze, S. İ. Aralov gibi asker kökenli temsilcileriyle Türk Ordusu'nun gizli bilgilerini, planlarını paylaşmışlar, bu konularda fikir-alışverişlerinde bulunmuşlardır.¹ Gerek istihbarat yoluyla gerekse de Türk yetkilileriyle yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler Sovyet Askeri İstihbaratı tarafından devamlı rapor haline getirilmiştir. Bu sayımızda size bu raporlara ek olarak hazırlanan şema ve haritalardan örnekler sunuyoruz.

Bunlardan birincisi “Türk Ordusu’nun Batı Cephesi Ordusu’nun Teşkilat Şeması”. Şemanın sağ üst köşesinde “Çok Gizli” ibaresi bulunmaktadır. Aşağıdaki kopya tarafımıza verilirken bu ibarenin üstüne arşiv yetkilileri tarafından “Gizliliği Kaldırılmıştır” damgası vurulmuştur. Müstakil Kafkas Ordusu bünyesinde hazırlanan şema, 1 Ocak 1922 tarihlidir. Belge, Kızıl Ordu’nun merkez arşivi olan Rusya Askeri Devlet Arşivi’nde (RGVA) fond 25899 liste 3 dosya 483 yaprak 135 numaralarıyla kayıt altındadır.

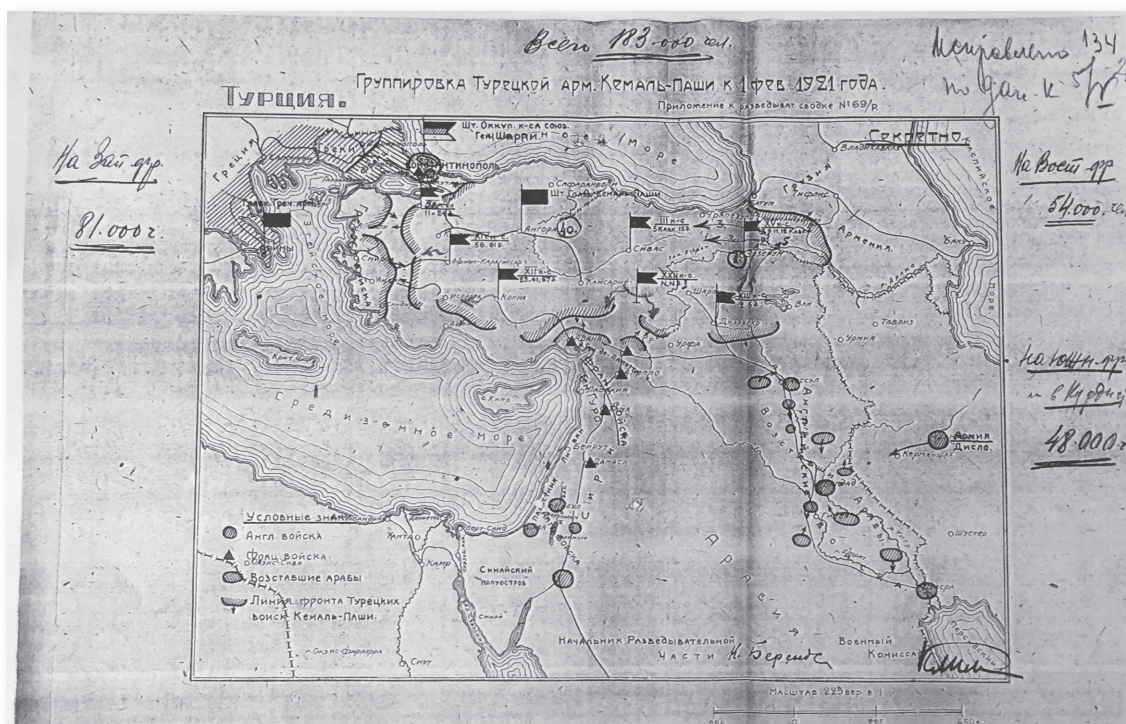
Şemaya göre Batı Cephesi Ordusu, dört gruba ve bir müstakil kolorduya ayrılmaktadır. Gruplar, dört kolorduya, bir süvari alayına ve ağır topçu tümeninden oluşmaktadır. Ağır Topçu Tümeni, üç topçu alayından, topçu alayları ise dört bataryadan meydana gelmektedir. Bataryalar ise dörde ayrılmaktadır. Kolordular ise üç tümene, tümenler üç alaya, alaylar dört tabura, taburlar üç piyade bölüğüne, bir makinalı tüfek takımına ayrılmaktadır.

İkinci belgemiz ise 1 Şubat 1921 tarihli istihbarat raporuna ek olarak hazırlanmıştır. Harita, “Kemal Paşa’nın Türk Ordusu’nun Gruplaşması” başlığını taşımaktadır. Haritanın üzerine el yazısıyla düşen notlara göre Batı Cephesi’nde 81 bin, Doğu Cephesi’nde 54 bin, Güney Cephesi ve Kürdistan’da 48 bin, toplamda ise 183 bin kişilik güç bulunmaktadır. Haritada İngiliz Orduları, Fransız Orduları, ayaklanan Araplar ve Kemal Paşa Ordularının cephe hattı özel işaretlerle gösterilmektedir. Belge, arşivde (RGVA) fond 7 liste 2 dosya 484 yaprak 134 numaralarıyla kayıt altındadır.

¹ Ayrıntılı bilgiler için bkz. Mehmet Perinçek, *Atatürk’ün Sovyetler’le Görüşmeleri: Sovyet Arşiv Belgeleriyle*, Kaynak Yayınları, İstanbul, Şubat 2005; Mehmet Perinçek, *Türk-Rus Diplomasinden Gizli Sayfalar*, Kaynak Yayınları, İstanbul, Haziran 2011.

Belge 1

Belge 2